

DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD EN MEDIA

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie

- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Met voorliggend voorontwerp van decreet wordt Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie, omgezet (AVMD2018). AVMD2018 heeft impact op verschillende bepalingen in het Mediadecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten. Door AVMD2018 zullen lineaire en niet-lineaire televisie meer op gelijke voet concurreren met elkaar. AVMD2018 voert ook nieuwe regels in voor videoplatformdiensten die kijkers, en in het bijzonder minderjarigen, beter moeten beschermen tegen gewelddadige, schadelijke en haatzaaiende inhoud.

Naast de omzetting van deze richtlijn bevat dit voorontwerp van decreet nog een aantal andere wijzigingen van het Mediadecreet.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsveld media en is gerelateerd aan het inhoudelijk structurelement beleidswerking en internationaal beleid ondersteunen.

In het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019 – 2024 is volgende passages terug te vinden:

“We zetten de aangepaste Europese richtlijn Audiovisuele Mediadiensten op een correcte en redelijke manier om. We willen het principe van gelijk speelveld voor lokale en internationale spelers gerespecteerd zien en zorgen zo ook voor een eerlijke concurrentie met de internationale mediaspelers.”

In de beleidsnota media 2019-2024 zijn volgende passages terug te vinden onder SD A.3. “Optimaliseren van kader en instrumenten voor mediabeleid” / OD A.3.2. “Inzetten op een kwalitatief, toekomstbestendig en helder regelgevend kader rond media”:

“De richtlijn audiovisuele mediadiensten (AVMD-richtlijn) is het Europese regelgevend kader voor het aanbieden van televisiediensten. De officiële gecoördineerde versie dateert van 2010. De richtlijn werd eind 2018 grondig gewijzigd (AVMD2018).

De AVMD2018 heeft impact op verschillende bepalingen in het mediadecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten. Ik zal de AVMD2018 op een redelijke en correcte manier omzetten, waardoor het principe van gelijk speelveld voor lokale en internationale spelers gerespecteerd wordt en waardoor er een eerlijke concurrentie mogelijk is met internationale mediaspelers.

Door de AVMD2018 zullen traditionele televisie en nieuwe diensten zoals uitzendingen op aanvraag meer op gelijke voet concurreren met elkaar. Ook zullen de nieuwe regels voor videoplatforms ervoor zorgen dat kijkers, met name minderjarigen, beter worden beschermd tegen gewelddadige en schadelijke inhoud en haat zaaiende uitlatingen.”

Met dit voorontwerp van decreet wordt AVMD2018 omgezet in het Mediadecreet.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Inspectie Financiën verleende een positief advies op 26 maart 2020. In zijn advies JVE_20_0172 van 26 maart 2020 verklaart de Inspectie van Financiën dat voor dit dossier geen begrotingsakkoord vereist is.
- Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nummer 2020/97 van 2 april 2020.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Via voorliggend voorontwerp van decreet wordt AVMD2018 gedeeltelijk omgezet in het Mediadecreet. Daarnaast worden er nog een aantal wijzigingen in het Mediadecreet aangebracht die losstaan van de omzetting van AVMD2018.

De markt voor audiovisuele mediadiensten is snel en significant veranderd als gevolg van de toenemende convergentie van televisie- en internetdiensten. Door technische ontwikkelingen zijn nieuwe types diensten en gebruikerservaringen mogelijk geworden. Kijkgewoontes zijn aanzienlijk veranderd. Het televisiescherm blijft een belangrijk toestel voor het delen van audiovisuele ervaringen, maar veel kijkers zijn overgestapt op andere, draagbare toestellen waarop zij audiovisuele inhoud bekijken. Traditionele televisie-inhoud neemt nog steeds een belangrijk deel van de gemiddelde dagelijkse kijktijd voor zijn rekening. Nieuwe types inhoud, zoals videoclips of door gebruikers gegenereerde inhoud, zijn echter steeds belangrijker geworden, en nieuwe spelers, waaronder aanbieders van diensten voor video-op-aanvraag en van videoplatformen, zijn intussen gevestigde waarden. Door deze convergentie van media is een gemoderniseerd rechtskader nodig. Daarom was het nodig dat richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (hierna: AVMD2010) werd gemoderniseerd. Dat is gebeurd door AVMD2018. AVMD2010, zoals gewijzigd door AVMD2018 blijft gebaseerd op minimale harmonisatie.

AVMD2018, en voorliggend voorontwerp van decreet willen een gelijk speelveld in het medialandschap bewerkstelligen, alsook een afdoende bescherming van de mediagebruikers.

Zo wordt onder meer het onderscheid tussen de regels voor lineaire en niet lineaire televisiediensten gedeeltelijk weggewerkt. Dat is onder meer het geval bij de regels ter bescherming van minderjarigen tegen ongeschikte of schadelijke inhoud, en bij de samenwerkingsprocedures (uitzonderings- en omzeilingsprocedure).

Het toepassingsgebied van de AVMD2010 wordt uitgebreid naar videoplatformdiensten. Met betrekking tot de maatregelen ter bescherming van minderjarigen tegen ongeschikte of schadelijke inhoud verstrengen de door de televisieomroeporganisaties te nemen maatregelen.

Richtlijn 2007/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2007 tot wijziging van Richtlijn 89/552/EEG van de Raad betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake de uitoefening van televisieomroepactiviteiten (hierna: AVMD2007) heeft de krijtlijnen uiteengezet van de economische leefbaarheid van de aanbieders van audiovisuele mediadiensten – en bij uitbreiding de gehele audiovisuele sector. AVMD2010 is de gecoördineerde versie van de richtlijnen van 1989 en 2007. De vierde overwegende van AVMD2010 verwijst naar de noodzaak van een aangepast wettelijk kader, zodat rekening kan gehouden worden met *“technologische ontwikkelingen op business modellen, in het bijzonder de financiering van commerciële omroepen en kan worden gezorgd voor optimale concurrentievoorwaarden en rechtszekerheid voor (...) Europese mediabedrijven en –diensten (...)”*. Bij de omzetting in het Mediadecreet van AVMD2007 werd deze doelstelling ook als uitgangspunt genomen. Aangezien dit jammer genoeg in de praktijk niet leidde tot de vooropgestelde versoepeling blijft een van de doelstellingen van AVMD2010, zoals gewijzigd door AVMD2018, nog steeds de liberalisering van de regels voor commerciële communicatie. Overwegende 32 van AVMD2018 stelt het als volgt: *“De markt voor televisieomroepdiensten heeft een*

ontwikkeling doorgemaakt en er is derhalve behoefte aan meer flexibiliteit met betrekking tot audiovisuele commerciële communicatie, met name wat betreft kwantitatieve voorschriften voor lineaire audiovisuele mediadiensten en productplaatsing. De opkomst van nieuwe diensten, waaronder diensten zonder reclame, heeft ertoe geleid dat de kijkers meer keuze hebben en gemakkelijker op alternatieve aanbiedingen kunnen overstappen". Deze ontwikkeling zorgt voor druk op de reclame-inkomsten van lineaire televisiediensten. Eenzelfde vaststelling wordt gedaan in overwegende 33 van AVMD2018 over productplaatsing: *"De liberalisering van productplaatsing heeft niet geleid tot het verwachte gebruik van deze vorm van audiovisuele commerciële communicatie".* Het is zeker niet de bedoeling dat die flexibilisering en liberalisering zou leiden tot schermvervuiling, maar het is wel absoluut noodzakelijk dat de betrokken spelers de mogelijkheid krijgen om de flexibiliteit die gecreëerd wordt te benutten zodat adverteerders geïnteresseerd zijn om te blijven adverteren.

In het kader van deze flexibilisering worden er ook mogelijkheden gecreëerd om een aantal zaken, o.a. commerciële communicatie, te regelen via co- of zelfregulering.

Omdat de reguleringsinstanties voor de audiovisuele sector, zoals de Vlaamse Regulator voor de Media, een sleutelrol zullen spelen bij het vormgeven en in stand houden van de interne markt voor audiovisuele mediadiensten wordt hun onafhankelijkheid versterkt door AVMD2018. AVMD2018 stelt dat onafhankelijkheid cruciaal is om te waarborgen dat de besluiten van nationale regulerende instanties of organen onpartijdig zijn. Daarnaast wordt door AVMD2018 de rol van de Europese groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten (ERGA) versterkt, doordat de groep meer taken krijgt ten aanzien van het verstrekken van advies en ondersteuning aan de Europese Commissie op het gebied van samenhangende tenuitvoerlegging van de richtlijn in alle lidstaten.

De omzetting van AVMD2018 heeft gevolgen voor verschillende bepalingen in het Mediadecreet. Meer specifiek zijn dit de algemene bepalingen en definities, het verbod op aanzetten tot geweld of haat, informatieverplichtingen voor omroeporganisaties, de uitzonderingsprocedure waarin kan worden afgeweken van het vrij verkeer van omroepdiensten, de bescherming van minderjarigen, commerciële communicatie waaronder ook televisiereclame, sponsoring en productplaatsing, regels met betrekking tot het bepalen van de bevoegde lidstaat en informatie-uitwisseling hierover met de Europese Commissie en andere lidstaten van de Europese Unie, toegankelijkheid van televisiediensten voor personen met een handicap, televisiediensten van algemeen belang, nieuwe bepalingen voor videoplatformdiensten, signaalintegriteit, en de Vlaamse Regulator voor de Media.

Naast dit omzettingsdecreet zullen er ook nog uitvoeringsbesluiten moeten worden gewijzigd of worden aangenomen.

Niet alle artikelen van AVMD2010 die door AVMD2018 werden gewijzigd of toegevoegd zullen worden omgezet in het Mediadecreet met voorliggend voorontwerp van decreet. Sommige artikelen richten zich immers niet tot de lidstaten maar zijn bijvoorbeeld gericht tot de Europese Commissie.

Andere bepalingen van AVMD2018 zijn niet dwingend van aard. De lidstaten kunnen ze desgewenst omzetten, maar ze zijn daartoe niet verplicht. Een voorbeeld van dergelijke facultatieve bepaling is het nieuwe artikel 5, lid 2 van AVMD2010 dat werd ingevoegd door AVMD2018 (*"Lidstaten kunnen wetgevingsmaatregelen aannemen die erin voorzien dat onder hun bevoegdheid vallende aanbieders van mediadiensten, naast de in lid 1 genoemde informatie, informatie ter beschikking te stellen over hun eigendomsstructuur [...]"*). Dit voorontwerp van decreet zet artikel 5, lid 2, AVMD2010, zoals ingevoegd door AVMD2018 niet om omdat informatie over de eigendomsstructuur van een omroeporganisatie ook via andere wegen kan worden verkregen. Nog andere bepalingen zullen niet worden omgezet

omdat het Mediadecreet nu al voldoet aan AVMD2010, zoals gewijzigd door AVMD2018. Dat is het geval voor de regels over de afzonderlijke reclamespot (artikel 79, §2, van het Mediadecreet). Dat is ook het geval voor de meeste bepalingen in de artikelen 30 en 30bis van AVMD2010, gewijzigd door AVMD2018, over de regulerende instanties en organen van de lidstaten: de Vlaamse Regulator voor de Media voldoet al aan de meeste voorwaarden inzake onpartijdigheid en onafhankelijkheid, vermeld in de nieuwe artikelen 30 en 30bis. Dat is ook het geval voor artikel 33bis, lid 1) van AVMD2010, toegevoegd door AVMD2018 (*“De lidstaten bevorderen en nemen maatregelen voor het ontwikkelen van de mediageletterdheid.”*) aangezien de Vlaamse Gemeenschap het Kenniscentrum Mediawijsheid, beter gekend als Mediawijs, en de activiteiten van dit Kenniscentrum steunt. Mediawijs werd begin 2013 door de Vlaamse overheid opgericht binnen iMinds (nu opgegaan in imec) met als opdracht de kennisopbouw en -deling bij organisaties en werkers in het brede veld van digitale en mediawijsheid te stimuleren. Mediawijs biedt ook praktijkondersteuning en werkt aan praktijkontwikkeling. Daarnaast stimuleert en ondersteunt het digitaal en mediawijs gedrag bij de burger. Voor het uitvoeren van haar opdracht werkt Mediawijs actief samen met de relevante stakeholders uit de overheid, het veld en de private sector en bevordert het centrum de dialoog en samenwerking tussen die stakeholders. De activiteiten van Mediawijs kaderen binnen het beleid van de Vlaamse minister van Media om te werken aan het verhogen van de digitale en mediawijsheidscompetenties van de Vlaamse burger, zodat deze maximaal mee kan in de snel veranderende internationale digitale en mediaomgeving. Het doel is om de Vlaamse burger actief en kritisch te leren omgaan met de media en ICT van vandaag en tegelijkertijd voor te bereiden op de nieuwe media en ICT van morgen. Mediawijs is en blijft de structurele partner van de Vlaamse overheid in het kader van mediawijsheid. Mediawijsheid zit ook vervat in de eindtermen van het onderwijs.

Artikel 13 van AVMD2010 dat grondig werd gewijzigd door AVMD2018, wordt ook niet omgezet via voorliggend voorontwerp van decreet. De verplichtingen voor niet-lineaire televisieomroeporganisaties om te investeren in Vlaamse producties en om de nodige aandacht te geven aan Vlaamse producties werd immers reeds omgezet door:

- artikel 13 van het decreet van 29 juni 2018 houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (Belgisch Staatsblad van 26 juli 2018);
- artikel 4 en artikel 5 van het decreet van 22 maart 2019 houdende wijziging van artikel 18, 19, 157, 184/1 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (Belgisch Staatsblad van 12 april 2019);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 1 februari 2019 betreffende de deelname van de particuliere niet-lineaire televisieomroeporganisaties aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken (Belgisch Staatsblad van 18 maart 2019);
- het decreet van 26 april 2019 houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 februari 2019 betreffende de deelname van de particuliere niet-lineaire televisieomroeporganisaties aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken (Belgisch Staatsblad van 20 mei 2019).

Ook artikel 23, lid 1 van AVMD2010, zoals gewijzigd door artikel 1, lid 21, van AVMD2018, wordt niet omgezet met dit ontwerpdecreet. De versoepeling van de kwantitatieve regels voor televisiereclame werd immers reeds omgezet door het decreet tot wijziging van artikel 81 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat het aandeel televisiereclame- en telewinkelspots betreft dat de paragrafen 2 en 3 van artikel 81 van het Mediadecreet wijzigde van 8 mei 2020, B.S. 8 mei 2020.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Zie memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

Deze is niet van toepassing op voorliggend voorontwerp van decreet.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Eens de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring heeft gegeven voor voorliggend voorontwerp van decreet zijn volgende vervolgstappen voorzien:

- inwinnen van het advies van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (adviestermijn 30 dagen);
- tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering;
- inwinnen van het advies van de Raad van State (adviestermijn 30 dagen);
- voorleggen van het voorontwerp van decreet aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring;
- voorstelling van het ontwerpdecreet aan de Commissie voor Cultuur, Jeugd Sport en Media van het Vlaams Parlement;
- bespreking van het ontwerpdecreet in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van

bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie, en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen).

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media

Benjamin DALLE